

| Η ΜΑΡΙΑ ΛΑΜΠΑΔΑΡΙΔΟΥ-ΠΟΘΟΥ ΜΙΛΑ ΓΙΑ ΤΟ ΝΕΟ ΤΗΣ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ «ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΜΕ ΤΟ ΦΑΝΤΑΣΜΑ ΤΟΥ ΒΑΛΤΟΥ»

«Ένα μικρό βιβλίο της ψυχής»

Η πολυβραβευμένη, Λημνιά στην καταγωγή, συγγραφέας Μαρία Λαμπαδαρίδου-Πόθου μιλά στο «Λημνιακό Λόγο» για το νέο της μυθιστόρημα, «Συνέντευξη με το φάντασμα του βάλτου», που κυκλοφόρησε πρόσφατα από τις εκδόσεις «Πατάκη». Το μυθιστόρημα είναι μια συμφιλίωση με τον αθέατο κόσμο, που επιχειρείται μέσω της σαγήνης του υπερφυσικού, για να μπορέσει μόνος του ο αναγνώστης να φτάσει στη δική του αλήθεια. Όμως, στη συνέντευξη η Μαρία Λαμπαδαρίδου-Πόθου αναφέρεται και στη σχέση της με τη Λήμνο, που όπως τονίζει ισχυρά με «μια βιωματική κατάσταση, μεταφυσική θα την έλεγα, υποστασιακή», και πώς αυτή η σχέση έχει επηρεάσει το συγγραφικό της έργο.

Η Λημνιά συγγραφέας γεννήθηκε στη Μύρινα. Είναι πτυχιούχος της Παντείου και της Σορβόνης, όπου, με υποτροφία της γαλλικής κυβέρνησης, σπούδασε θέατρο. Έχει εκδώσει δεκάδες βιβλία - ποίηση, μυθιστορήματα, διηγήματα, δοκίμιο. Επίσης, έχει γράψει θέατρο. Θεατρικά της έργα έχουν παιχτεί στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Βιβλία της έχουν μεταφραστεί και εκδοθεί στα γαλλικά, σουηδικά και αγγλικά και διδάσκονται σε πανεπιστήμια της Ελλάδας και του εξωτερικού. Έχει τιμηθεί με τα εξής βραβεία: του Ιδρύματος Ουράνη το 1995 για το μυθιστόρημα «Με τη Λάμπα θυέλλης», της Ακαδημίας Αθηνών το 1987 για το μυθιστόρημα «Η Μαρούλα της Λήμνου», της Ομάδας των Δώδεκα το 1996 για το σύνολο του έργου της. Η ποιητική της συλλογή «Μυστικό Πέρασμα» προτάθηκε από το Υπουργείο Πολιτισμού για το Αριστείο της Ευρώπης το 1991. Το μυθιστορημά της «Με τη λάμπα θυέλλης» τιμήθηκε το 1994 με το βραβείο πεζογραφίας της Ακαδημίας Αθηνών. Συνεργάζεται με ημερήσιες εφημερίδες και λογοτεχνικά περιοδικά.

Όλο αυτό το τεράστιο έργο αφιερώνεται και εμπνέεται απ' την ιδιαίτερη πατρίδα της, τη Λήμνο.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ στην ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΣΠΥΡΙΔΑΚΗ

Ένα νέο βιβλίο ήρθε πριν λίγες μέρες να προστεθεί στο πλούσιο συγγραφικό σας έργο. Πώς αλήθεια είναι να συμμετέχεις σε «Συνέντευξη με το φάντασμα του βάλτου»;

«Είναι κάποια πράγματα που δεν περιγράφονται, βιώνονται μόνο. Αυτό το μικρό

πειάς στην Κατοχή που, ενώ σκοτώνεται, εξακολουθεί να είναι παρών και να κινεί τα νήματα της ιστορίας. Θέλει να μάθει γιατί πέθανε και γιατί έχασε την αγαπημένη του. Και με τη γνώση της άλλης διάστασης που κατέχει πια, θέλει να μάθει γιατί ο κόσμος έ-

ο λόγος βγαίνει από την ψυχή, δεν έχει ανάγκη από χαρακτηρισμούς. Υπάρχει με τη δύναμη της μαγείας του - αν διαθέτει μαγεία. Κι εγώ νομίζω πως το κεκριμπάρνιο μου αυτό μυθιστόρημα έχει όλη τη μαγεία και την έλξη του άγνωστου κόσμου που μας περιβάλλει και που στις σελίδες του γίνεται απτός, φιλικός, σαγηνευτικός, ένας κόσμος πέρα για πέρα πραγματικός κι ασίγητος για το άκτιστο φως, το λυκόφως μιας άλλης αλήθειας. Η μεταφυσική δεν είναι παρά η συμπλήρωση του φυσικού τοπίου, του ορατού και διευρύνει την αντίληψη και τον τρόπο σκέψης, καθώς προετοιμάζει το νου και το σώμα για τη διαφορετική, τη μεγάλη γνώση του εαυτού μας και του κόσμου, την αυτογνωσία. Γι' αυτό και είπα πως είναι ένα μυθιστόρημα για τους νέους όλων των ηλικιών. Πρέπει να έχεις μέσα σου "νεότητα" για να τα δεις όλα αυτά, για να σε σαγηνέψουν».

Για το αθέατο

Διάβαζα σε κριτικές για το συγγραφικό σας έργο ότι καταφέρατε να δώσετε με τα μυθιστορηματά σας ευρύτερες διαστάσεις, ασχολούμενη με το «αθέατο», όπως το είπατε, και με τη μεταφυσική. Πόσο εύκολο ήταν να τα δώσετε όλα αυτά σε ένα νεανικό μυθιστόρημα;

«Πιστεύω πως όλα μου τα μυθιστορήματα είναι νεανικά. Για το "Πήραν την Πόλη πήραν την" έχω πολλά γράμματα από νέα άτομα και από παιδιά του δημοτικού ακόμα. Γράμματα παραληρήματα συγκίνησης. Και τα άλλα

την αγάπη που της έδωσα»

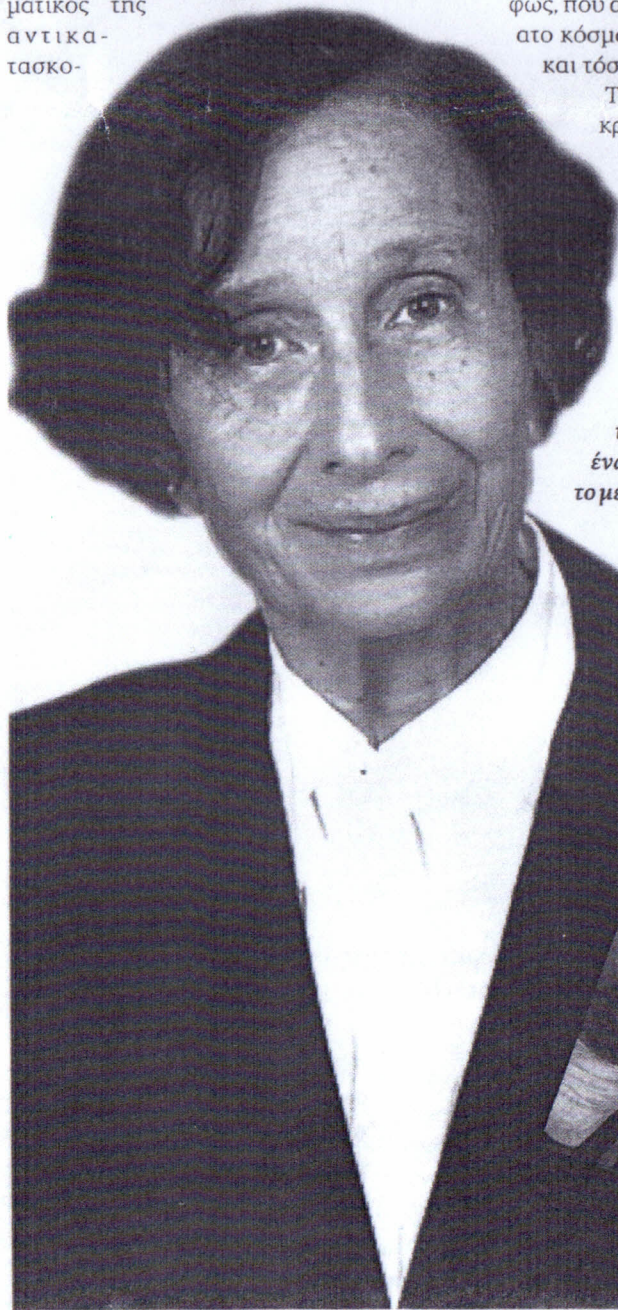
Χαιρόμαστε πραγματικά που η Λήμνος «γέννησε» μια σπουδαία συγγραφέα με πολύ σημαντική προσφορά στα νεοελληνικά γράμματα. Ποια είναι η σχέση σας με το νησί;

Αυτή η «σχέση» βγαίνει από τα ίδια τα βιβλία μου. Και από τα άπειρα κείμενα που έχω γράψει για τη Λήμνο. Και ούτε είναι μια σχέση που μπορείς να την περιγράψεις με τον λόγο. Είναι μια βιωματική κατάσταση, μεταφυσική θα την έλεγα, υποστασιακή. Ούτε κι εγώ ήξερα πως αυτό το μεταφυσικό τοπίο της, η σύγκλιση του χρόνου πάνω της, ο μεγάλος πολιτισμός της θα με επηρέαζαν τόσο βαθιά, θα έστρεφαν όλα σχεδόν τα μυθιστορήματά μου πάνω της. Όμως χαίρομαι για όσα έγραφα για τη Λήμνο. Χαίρομαι που και ο Πορφύριος στο «Πήραν την Πόλη, πήραν την» και ο Αλκαμένης στο «Ξύλινο Τείχος» ήταν παιδιά της. Και χαίρομαι που έγραφα τη «Μαρούλα» μου και τη «Δοξανιώ» μου, βιβλία που αγαπήθηκαν από χιλιάδες ελληνοπούλα και στα σχολεία γίνονται πανέμορφες εργασίες. Σήμερα λέω, η Λήμνος μου ανταπέδωσε την αγάπη που της έδωσα με τα βιβλία μου. Η Λήμνος σαν τόπος και σαν ιδιαίτερη πατρίδα.»

Το μεγαλύτερο μέρος του νέου σας βιβλίου το γράφατε πέρυσι το καλοκαίρι στο νησί. Στα καλοκαιρινά σας ταξίδια η δύναμη της «Λημνίας Γης» λειτουργεί ως έμπνευση ή ως αφορμή για νέα ξεκινήματα;

«Πολλά βιβλία μου τα έχω γράψει στη Λήμνο. Και την "Υψιπύλη" μου και τη "Μαρού-

τη θυσία. Το φάντασμα του βάλτου δεν είναι παρά ένας ερωτευμένος αξιωματικός της αντικο-τασκο-

των δικαιοπραγιών. Είναι τρυφερός και ευγενικός, είναι ματωμένος και προδομένος, είναι ένα πλάσμα λουσιμένο σε κεκριμπαρένιο φως, που αντιπροσωπεύει ολόκληρο τον αθέατο κόσμο, αυτόν τον τόσο κοντά μας αλλά και τόσο μακριά.

Το "αθέατο" ήθελα να δώσω με το μικρό μου αυτό μυθιστόρημα. Να ανοίξω έναν δρόμο συμφιλίωσης με εκείνο που δεν φαίνεται αλλά και που εξουσιάζει τη ζωή μας. Είναι ένα ταξίδι γνώσης που σε μπει σε μίαν άλλη αλήθεια της ζωής, πιο φωτεινή και πιο δίκαιη - ή αυτό ήθελα να δώσω».

Ο τίτλος του βιβλίου προετοιμάζει τον αναγνώστη γι' αυτό το ταξίδι που λέτε και που κινείται σ' έναν κόσμο ανάμεσα στο φυσικό και το μεταφυσικό, στο όνειρο και την πραγματικότητα. Εσείς πώς θα το χαρακτηρίζατε;

«Ένα μικρό βιβλίο της ψυχής. Όταν

του ορατού και διευρύνει την αντίληψη και τον τρόπο σκέψης, καθώς προετοιμάζει το νου και το σώμα για τη διαφορετική, τη μεγάλη γνώση του εαυτού μας και του κόσμου, την αυτογνωσία. Γι' αυτό και είπα πως είναι ένα μυθιστόρημα για τους νέους όλων των ηλικιών. Πρέπει να έχεις μέσα σου "νεότητα" για να τα δεις όλα αυτά, για να σε σαγηνέψουν»

μου, τα μη ιστορικά, ώριμα για μένα μυθιστορήματα, τον "Άγγελο της Στάχτης", το "Ξύλινο Τείχος", τον "Ιερό Ποταμό", περισσότερα τα διάβασαν νέα άτομα. Αλλά και άτομα διαφορετικής παιδείας. Τα περισσότερα μυθιστορήματά μου λειτουργούν πάνω στα σύμβολα της ψυχής, πάνω στους κωδικούς και τα σύμβολα που χρησιμοποιεί η ψυχή για να εκφραστεί. Γι' αυτό και βλέπω πως ο αναγνώστης επικοινωνεί με αυτά, όποιο και αν είναι το μορφωτικό του επίπεδο.

Αυτό το διαπίστωσα ύστερα από πολλά γράμματα αναγνωστών. Όπως μία νοσηλεύτρια που μου έγραψε ότι διάβασε πολλές φορές τον "Άγγελο της Στάχτης", γιατί της έδινε τρόπους να βοηθάει τους ασθενείς της.

Γι' αυτό λέω ότι δεν έχει σημασία τι μπορεί να εισπράξει από το βιβλίο ο αναγνώστης. Σημασία έχει το γεγονός ότι άγγιξε από δρόμους αθέατους την ψυχή του, ότι ταξίδεψε ίσως με το λόγο ή με τον τρόπο που στοχάζονται οι ήρωες ή με το μαγικό στοιχείο που υπάρχει σχεδόν πάντα στα μυθιστορήματά μου. Και οπωσδήποτε υπάρχει στο τελευταίο μου "Συνέντευξη με το φάντασμα του βάλτου", ή να το πω αλλιώς, ολόκληρο το μυθιστόρημα αυτό στηρίζεται στο μαγικό στοιχείο, όπως η κεκριμπαρένια μπάλα που λειτουργεί σαν μια άγνωστη, όπως λέω, τεχνολογία».

«Η Λήνος μου ανταπέδωσε

λα" μου. Και τη "Συνέντευξη με το φάντασμα του βάλτου", ναί. Όμως για να γράψεις ένα βιβλίο δεν αρκεί ο τόπος που αγαπάς. Και άλλωστε, τον τόπο που αγαπάς τον φέρνεις μαζί σου όπου βρίσκεσαι. Πολλά πράγματα πρέπει να συνυπάρξουν, να συγκλίνουν για να γράψεις ένα μυθιστόρημα. Απλά στη Λήμο υπάρχει αυτή η ποιητική του χώρου από την αντήχηση των αναμνήσεων αλλά και από την αγάπη που νιώθεις - που νιώθει ο κάθε άνθρωπος στον ιδιαίτερο τόπο του, όπου έζησε την πρώτη του μοναξιά και τα πρώτα του όνειρα».

Να μη χαθεί η ιερότητα της Ηφαιστείας

Για πολλά χρόνια είχατε αναδείξει με πολύ έντονο τρόπο και μέσα από τη γραφή σας το θέμα της διάσωσης και ανάδειξης του αρχαίου θεάτρου της Ηφαιστείας. Το θέατρο όχι μόνο διεσώθη αλλά κάθε καλοκαίρι διοργανώνονται και σημαντικές πολιτιστικές εκδηλώσεις σ' αυτό. Είστε ικανοποιημένη από το αποτέλεσμα;

«Θα πω αυτό που αισθάνθηκα την πρώτη φορά που πήγα εκεί σε παράσταση. Νομίζω ήταν το δεύτερο χρόνο της λειτουργίας του. Σίγουρα χρειάζονται κάποιες ειδικές γνώσεις σχετικά με την αναστήλωση ενός αρχαίου θεάτρου, που δεν τις έχω, γι' αυτό και ο λόγος μου θα είναι απλά συναισθηματικός. Ένιωσα πως το "βάρυνε" το τόσο τιμωμένο που του έριξαν. Τα δικά του "υλικά", πωρόλιθος και μάρμαρο, έμοιαζαν τόσο ανάλα-

**«Ένα μικρό βιβλίο
 της ψυχής»**

* Συνέχεια από σελ. 5

φρα και ξαφνικά η μεγαλύτερη επιφάνειά του ήταν ένα αδάμαστο και τραχύ τσιμέντο. Όμως δεν ξέρω να πω πώς θα μπορούσε να γίνει, με ποιο υλικό πιο εξευγενισμένο, δεν είμαι ειδική, όπως είπα, δεν έχω γνώσεις και το μόνο που παρακαλώ είναι να μην πηγαίνουν εκεί με αιχμηρά τακούνια και το πληγώνουν, γιατί είναι ιδιαίτερα εύθραυστα τα κομμάτια που είναι δικά του. Ναι, είχα γράψει πολλά κείμενα και ομιλίες, είχα κάνει και σειρά ραδιοφωνικών εκπομπών, θυμάμαι πηγαίναμε με την **Κάτια Δανδουλάκη** που διάβαζε τα κείμενα και έκλαιγε από τη συγκίνηση. Πάντα πίστευα πως ένα αρχαίο θέατρο είναι τόπος ιερός, γιατί εκεί κατέθεσε ο άνθρωπος τις πρώτες αγωνίες του, τους φόβους του τους μεταφυσικούς, την αναζήτηση των θεών του, την υπαρξιακή του διαίσθηση, την τελετουργία της ζωής του. Κι αυτό που εύχομαι είναι να μην χαθεί αυτή η "ιερότητα" του χώρου.

Το ενδιαφέρον σας για το νησί εκδηλώθηκε και πρόσφατα με την παρέμβασή σας για το ζήτημα της εγκατάστασης των ανεμογεννητριών.

«Καθένας μας κάνει ό,τι μπορεί για το καλό του τόπου του. Ευτυχώς αποφεύχθηκε ο μεγάλος όγκος, ο μεγάλος αριθμός των ανεμογεννητριών που μπορεί να αλλοίωσαν τη φυσιογνωμία του νησιού. Βοήθησε και το διαδίκτυο, γιατί, απαντώντας στο κείμενο που είχα αναρτήσει, πολλοί άγνωστοι μίλησαν για τις καταστροφές που επέφερε η τοποθέτηση των ανεμογεννητριών στους δικούς τους τόπους. Αυτά είναι πράγματα που πρέπει να γίνουν με μεγάλο σεβασμό στο χώρο. Όπως και να 'ναι, το θέμα αυτό είναι τεράστιο και δεν αφορά μόνο τη Λήμνο. Μακάρι για τον κάθε τόπο να εγκριθούν οι σωστές μελέτες».

Λέτε κάπου στο τελευταίο σας μυθιστόρημα «Συνέντευξη με το φάντασμα του βάλτου»: «Κι αυτό που μένει αιώνιο, όπως το φως αυτού του πρωινού, είναι ένα στοιχείο αδιάφορο και κανείς ποτέ δεν θα μάθει αν στη μνήμη του κρατά το πάθος ή την κραυγή του ανθρώπου»

«Νομίζω πως αυτό που θα κρατήσει ο αναγνώστης από ένα μυθιστόρημα δεν είναι ο μύθος του, η ιστορία των προσώπων που δόθηκε με αυτόν ή τον άλλον τρόπο, αλλά το πώς τα ίδια τα πρόσωπα βιώνουν τον κόσμο από την αρχή, πώς φτάνουν στις δικές του αλήθειες»

Τ
 4
 Ρι
 Κι
 Γε
 2
 8
 1
 1
 1